

Cena adiktologie 2022

Lenka Štátná

e-mail | office@asociaceadiktologu.cz

Česká asociace adiktologů, Praha

Letošní XVII. národní adiktologická konference a Cena adiktologie 2022 se konala 10. listopadu 2022 v Praze. Konferenci pořádala Klinika adiktologie 1. LF UK a VFN v Praze spolu s Českou asociací adiktologů, Společností pro návykové nemoci ČLS JEP a SCAN, z. s. Program konference sestavil výkonný výbor České asociace adiktologů.

Cena adiktologie je od roku 2006 udělována za významný přínos oboru adiktologie. Na Cenu adiktologie může být nominována osoba, jež je nebo byla aktivně činná na území dnešní ČR a jejíž práce měla pro obor adiktologie v ČR mimořádný význam. O udělení ceny rozhoduje Rada Ceny adiktologie složená ze zástupců oboru adiktologie z akademické obce, z oblasti koordinace drogové politiky a ze systému péče o uživatele drog. Cena adiktologie je příznačně pojmenována „Hlavovzhůra“. I když ji obrátíte hlavou dolů, vždycky se obrátí a má hlavu vzhůru. Vytvořil ji význačný sochař a vysokoškolský profesor Kurt Gebauer. V šedesátých letech vystudoval Akademii výtvarných umění v Praze, svými figurálními plastikami reagujícími na absurditu doby normalizace se zařadil do proudu české grotesky, koncem 80. let minulého století spoluzakládal volné seskupení 12/15, Pozdě, ale přece... a po roce 1990 působil mnoho let jako vedoucí ateliéru veškerého sochařství na pražské Vysoké škole uměleckoprůmyslové.

Obrázek 1 | Přednáší Wouter Vanderplasschen

Letošní Cenu adiktologie získal MUDr. Petr Riesel, CSc. Petr Riesel se narodil v Plzni roku 1933 v nenábožensky založené židovské středostavovské rodině jako prv-

Obrázek 2 | Cenu adiktologie – Hlavovzhůra – předali vnučce MUDr. Petra Riesela prof. Michal Miovský a prim. Petr Popov

ni ze dvou synů. Otec vlastnil obchod. Matka pocházela z Broumova. V rodině se mluvilo česky. Otec byl v roce 1939 zatčen jako politické rukojmí v rámci akce Gitter, zemřel v koncentračním táboře Dachau. Matka s oběma syny byla deportována v lednu 1942 do ghetta Terezín. Tři roky v Terezíně prožil Petr Riesel střídavě spolu s matkou a v dětském domově s bratrem. Jako dítě vězněné v terezínském ghettu utrpěl Dr. Riesel dva vážné nervové záchvaty, ještě několik let po osvobození trpěl posttraumatickým syndromem. Po osvobození vystudoval gymnázium v Plzni a později lékařskou fakultu v Plzni. Pracoval v Chomutově jako závodní lékař a věnoval se protialkoholní léčbě. V Chomutově se stal členem Klubu angažovaných nestraníků (KAN), v 70. letech na něj byl vyvíjen nátlak ze strany StB. Žil střídavě ve Vlašimi a v Praze, měl ordinaci v Kutné Hoře a v Mělníce, dále vedl skupinu v léčebně v Dolních Bečkovících. Věnoval se léčbě závislosti a psychoterapii, především se zabýval – na základě vlastní zkušenosti – psychotraumatem prožitým v dětství. Byl žákem profesora Jaroslava Skály, stal se laureátem ceny Jaroslava Skály za práci v oboru adiktologie za rok 2009 za studii „Zamyšlení nad sebevraždou“. Aktivně vystupoval proti neonacismu a dlouhodobě upozorňoval na nebezpečí jeho růstu. Zemřel 7. srpna 2022 ve věku 89 let (zdroj životopisu: <http://www.pametnaroda.cz/witness/index/id/1558>).

Cena Kiron je udělována za nejlepší adiktologický počín roku pro jednotlivce nebo organizaci od roku 2010. No-

Obrázek 3 | Cenu Kiron předal zástupci Podaných rukou Petru Blažkovi prof. Michal Miovský

minovat lze libovolný počín, a to včetně počínů vlastní organizace. O udělení ceny rozhoduje Rada Ceny adiktologie složená ze zástupců oboru adiktologie z akademické obce, z oblasti koordinace drogové politiky a ze systému péče o uživatele drog.

Cenu Kiron získal program Mokrý Brno Společnosti Podané ruce za inovativní přístup k řešení problémů osob závislých na alkoholu. V roce 2020 zahájila Společnost Podané ruce s podporou města Brna provoz kontaktního centra na Vlhké. Centrum pro lidi bez domova – převážně dlouhodobé rizikové uživatele alkoholu – bylo průkopníkem testování v sociálních službách i programu regulovaného pití. Program a služby Kontaktního centra na Vlhké umožňují navázat dlouhodobý vztah s těmito klienty, zaměřují se na zlepšení jejich sociální situace, fyzického i psychického zdraví, a pomáhají tak zlepšit kvalitu jejich života. Také díky kontrolovanému podávání alkoholu se daří lidem s nadměrnou konzumací alkoholu pracovat a dosahovat pozitivních změn v jejich životech. Od začátku provozu využilo služeb Centra téměř 1400 lidí a přes 40 z nich nastoupilo pobytovou léčbu závislosti.

Národní konferenci zahájil svou přednáškou „Mechanismy a mediátory úzdravy ze závislosti: poznatky získané v rámci studie REC PATH“ Wouter Vanderplasschen. Přední odborník z Ghentské univerzity v Belgii zabývající se výzkumem závislosti a tématem recovery přednesl přednášku na téma zotavení, které není synonymem pro abstinenci či vymizení symptomů závislosti, ale nabízí komplexnější pohled založený na výzkumu.

První blok konference byl věnován vzdělávání v adiktologii včetně praktických informací o klinickém adiktologovi a přípravě doporučených klinických postupů. Česká asociace studentů adiktologie představila svoji činnost a plány do budoucna. V druhém přednáškovém bloku jsme měli příležitost dozvědět se něco o tom, zda se díky mouchám můžeme naučit něco o závislosti, dále o nekuráckých zónách ve věznicích, o psychedeliky asistované terapii a o kontrolované konzumaci alkoholu v kontaktním centru Vlhká.

Odpolední program probíhal ve dvou paralelních sekcích. Bylo možné si vybrat mezi jednotlivými přednáškami v jednotlivých sekcích. Jedna sekce se zabývala dětskou adiktologií, dozvěděli jsme se o digitálních závislostech u dětí, jejich prevenci a léčbě, o nové platformě podpory duševního zdraví a prevence rizikového chování IPREV, o tvorbě metodických postupů pro práci s dospívajícími ohroženými problémovým a závislostním užíváním internetu, digitálních her a sociálních sítí, v neposlední řadě byla představena ukázka práce s rodinným systémem. Druhá část se věnovala reformě péče o duševní zdraví, byly představeny nově vzniklé služby, konkrétně se jednalo o Ambulanci s rozšířenou péčí o adiktologické pacienty a Centrum duševního zdraví pro adiktologické pacienty, byla představena práce adiktologa v Centru duševního zdraví.

Konference byla slavnostně ukončena v odpoledních hodinách, program byl pestrý, plný zajímavých informací a doplněný inspirujícími diskuzními příspěvky.